

Ольга Максимович, доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,
м.Івано-Франківськ

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСОВОДА

Лише той Учитель, хто живе так, як навчає

Г.С.Сковорода

Нормативні положення

Класний керівник – це педагог-професіонал, духовний посередник між суспільством і дитиною, організатор системи стосунків на базі різноманітних видів спільної діяльності класного колективу, творець сприятливого морально-психологічного клімату в класі, координатор зусиль педагогів, сім'ї, соціуму – усіх виховних сил суспільства, які впливають на становлення та розвиток особистості [1, С.3-4].

Сьогодні в школі, напевне, найчисленнішою когортою педагогічних працівників є класні керівники. Вони є ключовими фігурами в навчально-виховному процесі. Класний керівник у плідній співробітництві, співтворчості з учнями, батьками, вчителями-предметниками, керівниками гуртків, секцій, громадськістю, учнівським самоврядуванням організовує і спрямовує навчально-виховний процес у класі. Від нього, як безпосереднього наставника, вихователя учнівської молоді, залежить результат праці класу, школи.

«У вихованні, – писав К.Д.Ушинський, – все повинно базуватися на особі вихователя, тому що виховна сила виливається тільки з живого джерела людської особистості. Ніякі статuti і програми, ніякий штучний організм закладу, хоч би як хитро він був придуманий, не може замінити особистості в справі виховання» [6, С.123].

Починаючи працювати класним керівником, варто мати на увазі, що немає роботи складнішої і важчої. Діяльність класного керівника об'ємна і різноманітна, коло обов'язків дуже широке, засмучення і невдачі частіші, аніж радості і перемоги. І разом з тим немає в школі роботи цікавішої, яка дає таку велику віддачу, як керування класним колективом. Класне керівництво – це реалізація педагогічного співробітництва, радість спілкування з учнями, прагнення бути потрібним кожному своєму вихованцю, це радість невеликих досягнень і великих перемог у формуванні особистості дитини. Думаю ніхто не заперечить, якщо сказати, що це радість – утверджувати в молодій людині бажання бути хорошим, сьогодні стати кращим, ніж учора, почуття поваги до себе й інших. Класний керівник має

бути особистістю, до якої будуть тягнутися школярі. Тому і клас знаходиться на висоті у тому разі, якщо на висоті класний керівник.

На основі п.1.2 Положення «Про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти», яке затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 6 вересня 2000р. № 434 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 489 від 29.06.2006р. (далі – Положення про класного керівника), класний керівник – це педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, окремими учнями, їхніми батьками, відповідає за організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їхнього соціального захисту. Обов'язки класного керівника покладаються на педагогічного працівника, який має педагогічну освіту, здійснює педагогічну діяльність, фізичний та психічний стан здоров'я якого дозволяє виконувати ці обов'язки (п.2.1). У початкових класах класне керівництво здійснює вчитель початкових класів (п.2.3) [4].

Потрібне чітке усвідомлення: хто такий класний керівник у повному обсязі цього поняття. Часто-густо трапляється так, що педагог розпочинає працювати класним керівником, не знаючи своїх обов'язків, завдань та прав.

Функціональні обов'язки класного керівника розробляють відповідно до Положення про класного керівника, зважаючи на тип закладу і завдання навчально-виховного процесу. Їх затверджує директор навчального закладу.

Класний керівник, як зазначено в Положенні про класного керівника (п.1.3), у визначенні змісту роботи керується Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України.

Згідно з п.1.4 Положення про класного керівника, класний керівник **здійснює діяльність, спрямовану на:**

- виховання громадянина України;
- формування особистості учня (вихованця), його наукового світогляду, розвиток його здібностей і обдарувань;
- виконання вимог Державного стандарту початкової освіти, підготовку учнів (вихованців) до подальшої освіти і трудової діяльності;
- виховання в учнів (вихованців) поваги до Конституції України, державних символів України, почуття власної гідності, свідомого ставлення до обов'язків, прав і свобод людини і громадянина, відповідальності перед законом за свої дії;
- реалізацію права учнів (вихованців) на вільне формування політичних і світоглядних

переконань;

- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй,

- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів (вихованців).

Проте чомусь останніми роками деякі представники громадськості, батьків, та й нерідко, педагогів, виховний процес сприймають як низку вдало чи невдало проведених заходів. Тому й часто класні керівники вважають, що їхні функції обмежуються лише організаційно-педагогічними справами.

Спробуймо усвідомити, що виховання – це не тільки тематичні виховні години, ранки, дні іменин, літературно-музичні композиції. Виховання – це входження дитини в контекст культури за допомогою педагога-професіонала, що забезпечує для дитини процес опанування соціального досвіду, культурних досягнень людства. При цьому відбуваються освоєння світу (результатом чого є знання про світ, суспільство, природу, мислення), засвоєння світу (вміння взаємодіяти зі світом), присвоєння світу (як формування ціннісного ставлення до світу і його об'єктів). Виховання слід розглядати з двох позицій: з психолого-педагогічної і філософської. Це передусім – цілеспрямоване формування в особистості певного ставлення до людей і довколишньої дійсності. А щоб це ставлення було позитивним, то виховання має здійснюватися на гуманістичній основі і базуватися на співпраці педагогів з вихованцями, а не на диктаті.

Класик української педагогіки К.Ушинський писав, що мистецтво виховання має свою особливість. Ця особливість полягає в тому, що майже всім воно здається справою знайомою і зрозумілою, а декому навіть легкою. А отже, виховання видається справою зрозумілішою і легшою в тому разі, якщо людина з ним ознайомена менше. З цим не можуть не погодитись класні керівники. Вони, як ніхто інший, розуміють, наскільки складним є виховний процес, а тим паче зараз, коли вплив некерованої сфери на учнів виявляється іноді сильнішим за організовані педагогом заходи. Тому класний керівник мусить тримати в полі зору всю життєдіяльність вихованців, аналізувати, оцінювати потік інформації і спрямовувати все в позитивне русло.

Педагог, зокрема, вчитель початкових класів як класний керівник, повинен пам'ятати, що кожна дитина неповторна. В класі необхідно дбати про позитивні емоції дітей, атмосферу доброзичливості, радісного світосприймання, дружби, довіри, взаємоповаги, взаємодопомоги. Тільки згуртувавши учнів у дружний і працездатний колектив, можна

успішно здійснювати їхнє виховання та навчання. Для класного керівника важливим є той факт, що сім'я, домашнє середовище є могутнім чинником виховання дитини дошкільного віку, а у молодшому шкільному віці у психологічному сприйманні вони поступаються перед школою. У формуванні ціннісних орієнтацій молодшого школяра велику роль відіграє вчитель. С.П.Максимюк відзначає, що «підростаючій людині передусім за все потрібні фізичне здоров'я, моральність і здібності (розумові, трудові, художні, комунікативні, які в свою чергу є базою для формування здібностей для саморозвитку). Тому між цими трьома блоками можна визначити завдання роботи будь-якого педагога, вихователя. Кожен вихователь формує дитину не частинами, а цілісно, тобто повинен піклуватися про здоров'я, моральність і здібності» [2, с.253].

У п. 2.4 Положення про класного керівника зазначено, що він є **організатором класного колективу**, а саме:

- сприяє забезпеченню умов для засвоєння учнями (вихованцями) рівня та обсягу освіти, а також розвитку їхніх здібностей;
- створює умови для організації змістовного дозвілля, профілактики бездоглядності, правопорушень, планує та проводить відповідні заходи;
- сприяє підготовці учнів (вихованців) до самостійного життя в дусі взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- проводить виховну роботу з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів (вихованців), їхніх нахилів, інтересів, задатків, готовності до певних видів діяльності, а також рівня сформованості учнівського колективу;
- координує роботу вчителів, викладачів, майстрів виробничого навчання, психолога, медичних працівників, органів учнівського самоврядування, батьків та інших учасників навчально-виховного процесу з виконання завдань навчання та виховання в класному колективі (групі), соціального захисту учнів (вихованців).

У своїй діяльності класний керівник **тісно пов'язаний з педагогами та батьками**. Так, із заступником директора школи з виховної роботи він планує свою діяльність, бере участь у підготовці й проведенні шкільних свят, урочистих подій, інших заходів, він підзвітний у роботі директору навчального закладу, а у розв'язанні питань організації навчально-виховного процесу безпосередньо підпорядкований заступнику директора з навчально-виховної роботи; з учителем праці – формує трудові навички у молодших школярів, залучає їх до праці (побутової, самообслуговування, трудового навчання, роботи на пришкільних ділянках тощо); з бібліотекарем – розв'язує проблеми щодо забезпечення класу підручниками, читання учнями художньої літератури; з учителем фізичного виховання –

забезпечує розвиток фізичних якостей, участь у підготовці і проведенні спортивних змагань тощо, з учителем музики – займається питаннями естетичного виховання школярів, підготовкою до різного роду свят з музичним супроводом тощо. Громадські обов'язки урізноманітнюють роботу класного керівника з молодшими школярами, спрямовують її на виявлення творчих здібностей, нахилів та уподобань учнів і, як зауважує С.П.Максимюк, на виконання головного завдання – зробити кожного учня повноцінним, зацікавленим суб'єктом виховання [2, С.251].

Діяльність учителя початкових класів суттєво відрізняється від роботи вчителя середньої та старшої ланки. Школа І ступеня – перший щабель шкільного навчання. Діти роблять перші кроки в оволодінні знаннями, уміннями та навичками навчальної діяльності. Педагог, працюючи з класом, виявляє великі організаторські здібності, бо діти потребують постійної організованості. Завдяки довірі та безпосередності дітей, щоденному контакті з ними вдається глибше їх пізнати. Піклування та материнське ставлення до маленьких школярів поєднується з розумною вимогливістю. Діти надзвичайно довірливі, вони вбачають у класному керівникові захисника, порадника й тому звертаються з усіма питаннями. Більшість учителів добре розуміють, що фундамент розвитку особистості закладається в початкових класах, а тому будують роботу так, щоб забезпечити умови різнобічного вдосконалення особистості в середніх і старших класах [3].

Класний керівник сприяє створенню сприятливих психолого-педагогічних умов для індивідуального, фізичного і духовного розвитку особистості дитини в класному колективі. Для створення здорового психологічного мікроклімату в класі, згуртування учнівського колективу вчені педагоги виділяють такі функції класного керівника: діагностичну, організаторську, виховну, координаційну і стимулюючу [7, С.419]. Риси особистості класного керівника перелічити складно. Успіх принесуть організованість, принциповість, тактовна вимогливість, справедливість, послідовність у поєднанні із широким світоглядом, глибиною знань і непідробленим інтересом до життя й особистості кожного вихованця. Отже, класний керівник мусить бути високоморальною особистістю, чесним, справедливим, порядним у всіх своїх помислах і вчинках. Він має добре знати своїх вихованців, розуміти їхній духовний світ і душевний стан, жити їхніми радощами і смутками, бути делікатним і тактовним у стосунках з ними, любити їх і водночас бути вимогливим до них і до себе [7, С.421].

На думку В.О.Сухомлинського, «вихователь – це особа, яка за дорученням народу має повсякденний доступ до найдорожчого народного багатства – душі, розуму, почуттів дітей, підлітків і юнаків. Перед ним, з одного боку, моральні цінності, створені, вистраждані

протягом століть, з другого – багатства народу, його майбутнє, його надія – молоде покоління. Вихователь творить найбільше багатство суспільства – людину» [5, С.26-27.].

Різноманітна діяльність класного керівника потребує високого рівня культури і належної психолого-педагогічної підготовки. Глибокі знання з педагогіки і психології забезпечать класному керівнику змогу швидко зав'язувати контакти з учителями й учнями, вміло організувати виховний процес, залучати учнів до різних видів діяльності, виявляти рівень їхньої вихованості, вносити до програми виховання відповідні корективи, спонукати їх до самоосвіти та самовиховання [7, С.421].

До основних напрямків роботи вчителя початкових класів як класного керівника належать:

- вивчення особливостей розвитку кожної дитини, її стану здоров'я і відображення всіх даних у психолого-педагогічній карті;
- вивчення схильностей, інтересів, сфери дарувань;
- створення сприятливої атмосфери і морального-психологічного клімату для кожного окремого вихованця в класі;
- формування міжособистісних стосунків, їхня корекція, регулювання взаємин, розвиток умінь спілкуватися, допомога вихованцям у розв'язанні проблем, що виникають у спілкуванні з педагогами, товаришами, батьками, адаптація в колективі боротьбі за визнання, здобутті соціального статусу серед однолітків, який би задовольняв вихованця;
- організація класного колективу: розподіл доручень, робота з активом, правильна організація кожної колективної творчої справи з залученням певних учнів чи всього класу, допомога в роботі чергового, виховання відповідальності перед колективом за доручену справу, допомогу в її виконанні, контроль за її виконанням;
- розвиток класного самоврядування, привчання до самоорганізації, відповідальності, готовності й уміння приймати життєві рішення;
- самовиховання і саморозвиток особистості дитини, виховання доброти і милосердя;
- здійснення допомоги вихованцям у навчальній діяльності; розвиток уміння науково організувати розумову працю (цикл бесід, рекомендації, індивідуальна робота, залучення до роботи психолога тощо); турбота про коло читання (рекомендації вчителів-предметників, допомога у виборі книг тощо);
- за потреби відвідування уроків учителів-предметників;
- залучення учнів до гуртків, клубів, факультативів, конкурсів, олімпіад, секцій, об'єднань, що діють у школі і за місцем проживання, до організації усних журналів,

екскурсій, відвідувань виставок, поїздок тощо для розвитку пізнавальних інтересів і розширення світогляду;

- відповідальність за життя, здоров'я і безпеку в школі у навчальний час (негайно повідомляє адміністрацію і батьків про всі надзвичайні події, пов'язані зі здоров'ям і життям дітей);

- відповідальність за охорону здоров'я з урахуванням відхилень від норм здоров'я кожного учня, зміцнення здоров'я, залучення до фізично-спортивної роботи: організація спортивних змагань, спортивних ігор, походів;

- допомога в діяльності різних дитячих громадських організацій;

- координація діяльності вчителів, які працюють у класі (проводить міні-педради вчителів раз на четверть);

- дотримання санітарного стану закріпленого кабінету;

- організація харчування, чергування, колективного прибирання в класі;

- заповнення класного журналу, ведення обліку відвідуваності; особиста відповідальність за пропуски учнями уроків без поважних причин; відповідальність за школярів, що захворіли, які пропустили багато уроків, забезпечення їм допомоги в навчанні, уваги товаришів із класу;

- робота з учнівськими щоденниками; складання плану виховної роботи з класним колективом; заповнення особистих справ учнів; складання разом із психологом психолого-педагогічних карт вивчення особистості учнів;

- робота з батьками: контакт з приводу успішності школяра, надання консультацій, проведення тематичних батьківських зборів раз на четверть і дня відчинених дверей два рази на семестр, індивідуальна робота, залучення батьків для організації цікавої, насиченої позакласної діяльності класного колективу, надання допомоги школі;

- створення умов для розвитку обдарованих дітей;

- участь у роботі педрад, семінарів, адміністративних і методичних нарад.

Класний керівник, володіючи методикою й технікою вивчення особистості учня, методикою формування творчого виховного середовища, засобами спілкування й спільної колективної творчої діяльності має показати всьому колективу позитивні риси кожної дитини, дати їй можливість проявити себе, і таким чином створити здоровий психологічний мікроклімат. Класний керівник зобов'язаний не допускати випадків, коли дітей у класі не помічають, дражнять, обзивають, не беруть до спільних ігор, утворюють угруповання негативних спрямувань. Майже в кожному класі є «важкі» діти. У таких випадках метою є не так боротьба із правопорушниками, як профілактична робота з дітьми цієї категорії.

У п.2.5 Положення про класного керівника вказуються **права класного керівника:**

- відвідування уроків інших учителів-предметників, які працюють у цьому класі, та позакласних занять у своєму класі (групі), присутність на заходах, що проводять для учнів (вихованців) навчальні, культурно-просвітні заклади, інші юридичні або фізичні особи. Класний керівник вивчає стиль, основні методи і прийоми роботи своїх колег з учнями, виявляє успіхи, проблеми, досягнення, ефективні способи роботи вчителів зі школярами і батьками, організовує обмін досвідом педагогічної роботи, підтримує, стимулює прагнення вчителів надати педагогічну підтримку дитині, встановити співробітницькі стосунки з батьками. Водночас він зацікавлено приймає пропозиції вчителів, вияв їхньої ініціативи, реагує на зауваження, проблеми, поставлені вчителями;

- внесення пропозицій на розгляд адміністрації навчального закладу та педагогічної ради про моральне та матеріальне заохочення учнів (вихованців);

- ініціювання розгляду адміністрацією навчального закладу питань соціального захисту учнів (вихованців);

- внесення пропозицій на розгляд батьківських зборів класу (групи) щодо матеріального забезпечення організації та проведення позаурочних заходів у порядку, визначеному законодавством;

- відвідування учнів (вихованців) за місцем їхнього проживання (за згодою батьків, опікунів, піклувальників), вивчення умов їхнього побуту та виховання;

- вибір форми підвищення педагогічної кваліфікації з проблем виховання;

- вияв соціально-педагогічної ініціативи, вибір форм, методів, засобів роботи з учнями (вихованцями);

- захист професійної честі, гідності відповідно до чинного законодавства;

- матеріальне заохочення за досягнення вагомих результатів у виконанні покладених на нього завдань.

У Положенні про класного керівника (п.2.6) зазначено, що він **зобов'язаний**:

- вибирати адекватні засоби реалізації завдань навчання, виховання і розвитку учнів (вихованців);

- здійснювати педагогічний контроль за дотриманням учнями (вихованцями) Статуту і Правил внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу, інших документів, що регламентують реалізацію навчально-виховного процесу;

- інформувати про стан виховного процесу в класі та рівень успішності учнів (вихованців) педагогічну раду, адміністрацію навчального закладу, батьків;

- дотримуватися педагогічної етики, поважати гідність учня (вихованця), захищати його від будь-яких форм фізичного, психічного насильства; своєю діяльністю стверджувати повагу до принципів загальнолюдської моралі;

- пропагувати здоровий спосіб життя;
- постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру;

- вести документацію, пов'язану з виконанням повноважень класного керівника (класні журнали, особові справи, плани роботи тощо). Класний керівник складає план роботи з класним колективом у формі, визначеній адміністрацією навчального закладу.

Класний керівник не має права:

- принижувати особисту гідність вихованця, ображати його дією чи словом, придумувати прізвиська, навішувати ярлики тощо;
- використовувати оцінку (шкільний бал) для покарання чи розправи над учнем;
- зловживати довірою дитини, порушувати дане вихованцю слово, свідомо вводити його в оману (обманювати);
- використовувати родину, батьків чи родичів для покарання дитини;
- обговорювати позаочі своїх колег, представляти їх у невігідному світлі, підриваючи авторитет вчителя і всього педагогічного колективу.

Основні форми роботи класного керівника з учнями

Реалізуючи свої функції, класний керівник вибирає форми роботи з дітьми. Насамперед вони пов'язані з організацією різноманітної діяльності дітей.

Можна виокремити такі форми:

- за видами діяльності - навчальна, трудова, спортивна, художня;
- за способом впливу педагога - безпосередні і опосередковані;
- за часом проведення - короткочасні (від кількох хвилин до кількох годин), тривалі (від кількох днів до кількох тижнів), традиційні (регулярно повторювані).
- за часом підготовки можна говорити про форми роботи, проведені з учнями без включення їх у попередню підготовку, а також про форми, що передбачають попередню роботу, підготовку учнів;
- за суб'єктом організації: а) організаторами дітей виступають педагоги, батьки й інші дорослі; б) діяльність організовується на основі співробітництва; в) ініціатива і реалізація належать дітям;
- за результатом усі форми можна поділити на такі групи: а) інформаційний обмін; б) вироблення загального рішення (думки); в) суспільно значимий продукт;
- за кількістю учасників форми можуть бути індивідуальні (вихователь - вихованець), групові (вихователь - група дітей), масові (вихователь - кілька груп, класів);

- за критерієм використання джерел і засобів виховного впливу на особистість школярів форми роботи поділяють на: словесні (збори, доповіді, бесіди, диспути, конференції, зустрічі тощо); практичні (походи, екскурсії, спартакіади, олімпіади, конкурси тощо); наочні (діяльність шкільних музеїв, виставок, тематичні стенди тощо). Усі вони взаємопов'язані, доповнюють і збагачують види роботи, в яких одночасно використовують словесні, практичні, наочні форми. Наприклад, колективні творчі справи.

Вибір конкретної форми зумовлюється різними чинниками: завданням виховання, рівнем розвитку колективу, індивідуальними особливостями школярів, об'єктивними обставинами, конкретними педагогічними ситуаціями тощо.

Організація батьківських зборів

Структура батьківських зборів:

Початок зборів повинен бути в суворо встановлений час. Батьки звикають до такої вимоги і намагаються дотримуватись його. Максимальна тривалість 1-1,5 год.

- Вступне слово класного керівника (представлення гостей) - 5 хв.
- Аналіз анкет батьків (класним керівником, психологом, учителем), щоб яскравіше розкрити проблему зустрічі, - 5-7 хв.
- Виступ на тему (фахівець чи класний керівник). Виступ повинен бути яскравим, лаконічним, доступним - 10-15 хв.
- Обговорення проблеми батьками - 20 хв.
- Аналіз успішності класу класним керівником: починати тільки з позитивних результатів. Ніколи не називати прізвища відстаючих, недисциплінованих дітей, не «таврувати» їх ганьбою. Аналіз повинен виражати впевненість, що спільна робота дозволить виправити стан справ.
- Наприкінці зустрічі класний керівник дякує батькам за участь, спільну роботу і пропонує взяти пам'ятку про минулу зустріч. Просить затриматися на хвилинку тих батьків, у чийх дітей є проблеми в навчанні, поведінці для з'ясування причин і спільного вироблення рішення щодо їх подолання.

Кожні батьківські збори потребують від класного керівника ретельної підготовки, створення свого роду «сценарію», програми, для того щоб вони відбувалися в обстановці зацікавленості при активній участі батьків.

Готуючись до зборів, бажано заздалегідь запропонувати батькам анкети з проблеми, що виносяться на обговорення, порекомендувати прочитати книги тощо.

Важливо заздалегідь продумати *оформлення класної кімнати* (оформити виставку творчих робіт, випустити спеціальну тематичну газету, дібрати літературу для батьків, фрагменти творів, віршів дітей з теми).

Не менш значуща форма *запрошення* батьків на збори. Варто продумати і закінчення батьківських зборів. Наприкінці зустрічі можна запропонувати батьками рекомендації у вигляді пам'яток.

Наводимо для прикладу, анкету і пам'ятку для батьків.

Батьки як вихователі

1. Як ви розумієте вислів «батьківський обов'язок»?
2. Чи можна вважати благополучною сім'ю, в якій вихованням дітей займається лише хтось один із батьків?
3. Скільки часу протягом тижня Ви проводите разом з дитиною?
4. Які традиції у вашій сім'ї?
5. Оцініть традиційні взаємини у вашій сім'ї, стосунки між дорослими і дітьми.
6. Як позначається на дітях дефіцит батьківської любові?
7. Чи часто ви спілкуєтеся зі своїми дітьми?
8. Чи зважаєте Ви на смаки та уподобання своїх дітей?
10. На Вашу думку, Ви користуєтесь у дітей авторитетом? Як Ви утверджуєте свій авторитет?

Створення атмосфери любові до дитини

1. Пам'ятайте, найдорожчий скарб у Вашому житті - дитина. Бережіть, любіть, охороняйте її психічний стан, дбайте про здоров'я, допомагайте і поважайте її як особистість.
2. За нагоди проведіть дитину до школи, не нехуйте цим. Спільна дорога - це спілкування, ненів'язливі поради.
3. Навчіться зустрічати дітей після уроків. Не варто першим ставити запитання: «Які оцінки ти сьогодні одержав?», краще задати нейтральне запитання: «Що було цікавого в школі?», «Чим сьогодні займались?», «Як справи в школі?».
4. Радійте успіхам дитини, не дратуйтеся в моменти її тимчасових невдач. Терпляче, з цікавістю слухайте розповіді дитини про події в її житті.
5. Дитина має відчувати, що її люблять. Не вдавайтеся під час спілкування до окриків, грубих інтонацій. Створіть у родині атмосферу радості, любові і поваги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Довідник класного керівника в запитаннях та відповідях /авт.-упоряд. М. Є. Канцедал, О. М. Кравцова.— Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006.— 384 с.
2. Максимюк С.П. Педагогіка. Навчальний посібник. – К., 2005. – 667с.
3. Павленко О. Сучасна робота класного керівника. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/upbring/5828>.
4. Про затвердження Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки N 489 від 29.06.2006). – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0659-00>
5. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу. – К.: Рад.шк., 1971.
6. Ушинський К.Д. Педагогічні статті: твори: в 6 т.– К.: Рад.шк., 1952. - Т.1.
7. Фіцула М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-е, виправлене, доповнене. – К., 2006. – 560с.